

Анна Вікторівна СЕМЕНЮК-ПРИБАТЕНЬ,
здобувач кафедри кримінального права та кримінології
Львівського державного університету внутрішніх справ,
kkr@univer.km.ua

УДК 343.7

ОБ'ЄКТ УМИСНОГО ТА НЕОБЕРЕЖНОГО ЗНИЩЕННЯ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА

Аналізуються родовий та безпосередні об'єкти складів злочинів, що передбачені ст.ст. 194, 196 Кримінального кодексу України. Досліджуються об'єкти деяких інших складів злочинів, пов'язаних із знищенням чи пошкодженням майна. Аргументується позиція, згідно з якою об'єкти складів злочинів, передбачених ст.ст. 194¹, 270¹ та 360 Кримінального кодексу України, не відповідають тим родовим об'єктам, до яких їх відносить законодавець. Розглядається проблема кваліфікації випадків, коли одна і та ж особа спершу незаконно вилучає майно із володіння власника, а згодом його знищує чи пошкоджує, та пропонується чотири варіанти вирішення цієї проблеми залежно від спрямованості умислу винної особи. Проаналізовано предмет умисного та необережного знищення чи пошкодження майна. Аргументовано позицію, згідно з якою не можуть бути предметом умисного та необережного знищення чи пошкодження майна так звані безхазяйні речі; майно, що знаходиться у спільній, сумісній чи частковій власності. Висловлюються та аргументуються пропозиції щодо вдосконалення чинного кримінального законодавства України в аналізованій частині.

Ключові слова: кримінальне право України, об'єкт злочину, знищення та пошкодження майна.

Для правильної кваліфікації вчиненого діяння та для встановлення наявності складу злочину в діях винного важливе значення має точне визначення всіх ознак об'єкта злочину. Такий елемент складу злочину, як об'єкт, потребує посиленої уваги, тому що він, як правило, не доступний для прямого сприйняття. Визначення об'єкта складу злочину потребує спеціальних знань і встановлюється шляхом детального аналізу всіх обставин справи. Кримінальний кодекс України (далі — КК України) не оперує поняттям “об'єкт злочину”. Оскільки поняття об'єкта злочину на законодавчому рівні не визначене, в науці кримінального права це питання залишається дискусійним. Щодо об'єктів таких злочинів, як умисне та необережне знищення чи пошкодження майна, відкритим залишається питання: чи слід відносити до них суспільні відносини власності, чи право власності? Правильне визначення об'єкта та предмета цих складів злочинів дозволяє відмежувати їх від суміжних складів злочинів.

На дисертаційному рівні різні аспекти, що стосуються об'єктів знищення та пошкодження майна, досліджували І. Б. Газдайка-Василишин,

В. А. Горбунов, С. А. Миронюк, А. В. Сақун. Проте згадані дослідження стосувалися лише окремих складів злочинів, для законодавчого опису яких використано поняття знищення та пошкодження майна. Більшість із цих досліджень стосуються складів злочинів, передбачених ст. 194 КК України; дослідження В. А. Горбунова присвячене складу злочину, що описаний у ст. 347 КК України. Натомість комплексного системного аналізу об'єктів умисного та необережного знищення чи пошкодження майна жодне із згаданих досліджень не містить.

Мета дослідження — системний аналіз ознак об'єктів складів злочинів, пов'язаних із знищенням чи пошкодженням майна.

Єдина беззаперечна думка з приводу об'єкта злочину полягає у такому: об'єкт злочину — це те, на що посягає злочинне діяння, і те, чому злочином заподіюється істотна шкода. На що ж саме посягає злочин — це предмет гострих наукових дискусій. Автори сучасних концепцій визнають об'єктом злочину цінності, правові блага, інтереси, людину, соціальну оболонку та ін. Не вдаючись до детального аналізу цих наукових теорій, зазначимо, що і надалі найбільш поширеною у доктрині кримінального права залишається позиція, згідно з якою об'єктом злочину визнаються суспільні відносини, що охороняються кримінальним законом. Власне, ця позиція, на нашу думку, є найбільш обґрунтованою, і вона слугуватиме науковою базою даного дослідження.

Частина 1 ст. 1 КК України, визначаючи завдання КК України, за суттю фактично містить перелік найбільш значущих об'єктів кримінально-правової охорони, серед яких одразу ж після прав і свобод людини і громадянина згадується власність. Саме на суспільні відносини власності посягають склади злочину, аналізовані нами у цьому дослідженні. Під суспільними відносинами розуміються різноманітні зв'язки між людьми, що виникають у процесі їх спільної діяльності з приводу предметів, явищ матеріального чи нематеріального світу; ці зв'язки перебувають під охороною правових норм.

Переважає більшість науковців погоджуються із твердженням, що родовим об'єктом усіх злочинів, передбачених розд. VI КК України, виступає власність. Проте розуміння самого поняття власності не є однозначним. Основні відмінності у вирішенні цього питання пов'язані з тим, що власність розглядається як економічна та як правова категорія.

На наш погляд, родовим об'єктом умисного та необережного знищення чи пошкодження майна (як і усіх інших злочинів, передбачених розд. VI КК України) є відносини власності, тобто ті суспільні відносини, що складаються з приводу майна і юридично виражені у праві володіти, користуватися і розпоряджатися цим майном (праві власності), яким наділений власник, і в обов'язку інших осіб (невласників) сприймати вказане право, як належне, і не перешкоджати його здійсненню.

За родовим об'єктом аналізовані нами склади злочинів, що передбачені ст.ст. 194 та 196 КК України, слід відмежовувати від низки суміжних злочинів, у яких суспільні відносини власності виступають додатковим об'єктом. Мова йде про склади злочинів, передбачені “спеціальними” нормами, в тому числі й про знищення та пошкодження спеціальних видів майна (наприклад, ст.ст. 178, 245, 270¹, 277, 292 КК України). Проте окремої уваги, з огляду на родовий об'єкт злочину потребує склад злочину передбачений ст. 194¹ КК України “Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики”. Криміналізуючи це діяння, законодавець розмістив кримінально-правову норму, яка його забороняє, у

розд. VI “Злочини проти власності”. Натомість усі інші склади злочинів, об’єктивну сторону яких утворює знищення або пошкодження “спеціальних” видів майна, розміщені в інших розділах Особливої частини КК України відповідно до основного критерію поділу — родового об’єкта злочину. Це не просто законодавча помилка чи один із прикладів порушення правил законодавчої техніки. Проблемність вирішення цього питання полягає у такому. Під час криміналізації такого діяння, як умисне пошкодження об’єктів електроенергетики, законодавець, так би мовити, не зміг знайти більш вдалого місця для розташування у КК України вказаної кримінально-правової норми. Це обумовлено тим, що об’єкти електроенергетики повною мірою не “вписуються” у жоден із родових об’єктів, визначених розділами Особливої частини КК України; вони, умовно кажучи, випадають із системи родових об’єктів злочинів.

Схожа ситуація має місце і щодо таких складів злочинів, як “Умисне пошкодження ліній зв’язку” (ст. 360 КК України) та “Умисне знищення або пошкодження об’єктів житлово-комунального господарства” (ст. 270¹ КК України), що віднесені законодавцем відповідно до розд. XV, тобто до злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об’єднань громадян, та до розд. IX, тобто до злочинів проти громадської безпеки. У доктрині кримінального права були спроби виправити цю невідповідність та знайти для аналізованих кримінально-правових норм більш вдале місце у КК. Зокрема І. Б. Газдайкою-Василишин висловлено пропозицію про перенесення ст. 194¹ КК України та 360 КК України до розд. XI КК України і про нову редакцію назви цього розділу — “Злочини проти безпеки руху, експлуатації транспорту, об’єктів електроенергетики та ліній зв’язку” [1, с. 9–10].

О. П. Дячкін, розглядаючи склади злочинів, передбачені ст.ст. 194¹ та 360 КК України, пропонує відносити їх до так званих злочинів, що посягають на об’єкти електроенергетики та зв’язку, і визначати їх основний безпосередній об’єкт як безпеку функціонування об’єктів електроенергетики та зв’язку як складову частину громадської безпеки [2, с. 9]. Така точка зору аргументується тим, що функціонування об’єктів електроенергетики та зв’язку покликане задовольняти інтереси та потреби не тільки власників цих об’єктів, але, у першу чергу, інтереси суспільства й усіх громадян. З огляду на це, науковець пропонує встановити окремо кримінальну відповідальність як за умисні, так і за необережні злочини проти безпеки функціонування об’єктів електроенергетики та зв’язку і передбачити ознаки окремих злочинів у ст.ст. 261¹ і 261² КК України, які розмістити в розд. IX “Злочини проти громадської безпеки”, а статті 194¹ та 360 КК України виключити.

На думку Л. О. Мостепанюк, основним безпосереднім об’єктом умисного знищення або пошкодження об’єктів ЖКГ слід визнавати суспільні відносини з гарантування громадської безпеки під час експлуатації та функціонування об’єктів ЖКГ [3, с. 269]. Проте це не безспірна точка зору. Зокрема А. О. Данилевський зазначає, що не тільки об’єкти ЖКГ покликані забезпечувати інтереси суспільства та держави, схожі функції виконують об’єкти енергетики, поштового зв’язку, торгівлі тощо. Але умисне знищення або пошкодження таких об’єктів не розцінюється законодавцем як посягання на громадську безпеку [4, с. 148].

Р. О. Мовчан та А. А. Незнайко, аналізуючи цю проблему, дійшли таких висновків: “Зважаючи на очевидну невідповідність основного безпосереднього об’єкта злочину, передбаченого ст. 360 КК України, родовому об’єкту злочинів,

зазначених у розд. XV КК України, не викликає сумнівів необхідність переміщення норми, якою передбачається кримінальна відповідальність за умисне знищення ліній зв'язку, до іншого розділу КК України”; більш ніж очевидно видається цим авторам однорідність суспільних відносин, які охороняються ст.ст. 194¹, 270¹ та 360 КК України. І хоча всі вказані заборони покликані забезпечувати кримінально-правову охорону різних об'єктів, всі вони об'єднані єдиною метою їхнього функціонування — забезпечення потреб населення у безперервному наданні різноманітних товарів та послуг, без яких неможливо уявити нормальну життєдіяльність сучасного суспільства. Тому ці науковці пропонують об'єднати аналізовані кримінально-правові норми в одній статті КК України. Проектовану статтю, якою має передбачатися кримінальна відповідальність за умисне знищення або пошкодження об'єктів життєзабезпечення, пропонують розмістити в розд. VI КК України [5, с. 279].

На цьому етапі дослідження ми лише робимо проміжний висновок щодо невідповідності об'єктів складів злочинів, передбачених ст.ст. 194¹, 270¹ та 360 КК України, тим родовим об'єктам, до яких їх дає підстави відносити їх розміщення у системі КК. Саме тому в межах цієї статті аналізуються лише склади злочинів, передбачені ст.ст. 194 та 196 КК України (загальними нормами), а склад злочину, передбачений ст. 194¹, незважаючи на його розміщення у цьому ж розділі КК України, віднесений нами до так званих “спеціальних” норм.

Основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 194 КК України, виступають суспільні відносини власності (які полягають у реалізації суб'єктом відповідно до закону повноважень володіння, користування або розпорядження майном).

Злочини, передбачені ч. 2 ст. 194 КК України, окрім основного, характеризуються ще й додатковими та факультативними безпосередніми об'єктами, адже цією нормою передбачено низку кваліфікуючих ознак, зокрема:

- 1) вчинення цього злочину шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом;
- 2) спричинення загибелі людей;
- 3) заподіяння майнової шкоди в особливо великих розмірах;
- 4) спричинення інших тяжких наслідків.

Перші два з наведених кваліфікованих складів цього злочину характеризуються додатковим безпосереднім об'єктом. Ним відповідно є суспільні відносини, що забезпечують громадську безпеку та життя людини. У третьому з наведених кваліфікованих складів наявний лише основний безпосередній об'єкт. Останній з наведених кваліфікованих складів характеризується низкою факультативних безпосередніх об'єктів, обсяг яких визначається поняттям “інших тяжких наслідків”. Так, залежно від характеру тяжких наслідків факультативними безпосередніми об'єктами умисного знищення або пошкодження майна можуть виступати суспільні відносини щодо недоторканності життя та здоров'я людини, суспільні відносини, що забезпечують екологічну безпеку, безпеку руху та експлуатації транспорту, громадську безпеку та ін.

Проте у науці кримінального права висловлюється точка зору, згідно з якою всі названі вище суспільні відносини визнаються факультативними безпосередніми об'єктами аналізованого складу злочину [6, с. 450]. Така позиція, на наш погляд, є не зовсім точною, адже ст. 194 КК України передбачає не один, а декілька складів злочинів; кожен елемент цих складів слід розглядати

не в загальному, а щодо окремо взятого складу злочину (основного чи кваліфікованого). Наприклад, наявність у діях винної особи такого кваліфікованого складу, як умисне знищення або пошкодження майна, вчинене загальнонебезпечним способом, з необхідністю зумовлює заподіяння (або загрози заподіяння) істотної шкоди суспільним відносинам громадської безпеки. Без посягання на цей об'єкт неможливо вчинити діяння, що містить такий кваліфікований склад умисного знищення або пошкодження майна. Те ж саме стосується і такого кваліфікованого складу, як умисне знищення або пошкодження майна, що спричинило загибель людей (вчинення цього злочину неможливе без посягання на суспільні відносини, що забезпечують життя людини). Тому цілком слушною є, на наш погляд, позиція, згідно з якою ці суспільні відносини слід визнавати додатковим безпосереднім об'єктом кожного з вказаних кваліфікованих складів умисного знищення або пошкодження майна, а не факультативними об'єктами основного складу цього злочину. Така точка зору підтримується, зокрема, А. В. Сакун [7, с. 202–209] та І. Б. Газдайкою-Василишин [8, с. 208].

Основним безпосереднім об'єктом необережного знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК України) є суспільні відносини власності. Додатковим безпосереднім об'єктом необережного знищення або пошкодження майна виступають суспільні відносини з приводу охорони життя та здоров'я людини, адже суспільно-небезпечні наслідки у вигляді тяжких тілесних ушкоджень або загибелі людей є обов'язковою ознакою цього складу злочину. При цьому в обох вказаних складах злочинів злочинний вплив здійснюється на чуже майно як предмет суспільних відносин власності. Обидва ці склади злочинів характеризуються такою факультативною ознакою об'єкта складу злочину як предмет злочину.

У кримінально-правовій доктрині предметом злочину визнається вид предмета суспільних відносин, що є визначеною забороняючою нормою КК України речі матеріального світу, піддаються безпосередньому злочинному впливу або у зв'язку з якими вчиняється злочин [9, с. 173].

Питання про предмет умисного та необережного знищення та пошкодження майна (як і усіх інших злочинів проти власності) не є дискусійним. Предметом цих злочинів більшість авторів визнає чуже майно. При цьому слід зазначити, що предметом умисного та необережного знищення та пошкодження майна є лише майно, чуже для винного (тобто таке, щодо якого він не наділений правом власності чи законного володіння). Це положення слід трактувати у таких двох аспектах: по-перше, майно як предмет умисного та необережного знищення чи пошкодження майна повинне перебувати у чийсь власності або законному володінні; по-друге, для винного воно повинне бути чужим.

Таким чином, виходячи із першої умови, не можуть бути предметом умисного та необережного знищення чи пошкодження майна так звані безхазяйні речі, до яких згідно зі ст. 335 ЦК України належать речі, які не мають власника або власник яких невідомий. Тому вони не входять до предмета аналізованих злочинів, які вийшли із володіння власника в силу його свідомого вольового рішення, наприклад, відмови від майна через його старість чи непотрібність [10, с. 96]. У той же час забута чи загублена річ, яка тимчасово вийшла із володіння власника, може бути предметом умисного чи необережного знищення чи пошкодження майна. У теорії кримінального права неодноразово наголошувалось, що для визнання майна предметом посягання на власність неважливо, в якому

(в законному чи незаконному) володінні знаходиться майно на момент вчинення злочину [11, с. 49; 12, с. 197–198]. Тобто умисне чи необережне знищення або пошкодження чужого майна, яке на момент вчинення цих суспільно небезпечних діянь перебуває у незаконному володінні, також утворює склади злочинів, передбачені ст.ст. 194 чи 196 КК України. Якщо ж сам винний спершу незаконно вилучає майно із володіння власника, а згодом його знищує чи пошкоджує, то кваліфікація дій такої особи залежатиме від спрямованості її умислу. На наш погляд, можливі такі варіанти кваліфікації зазначених вище суспільно-небезпечних посягань:

1. Якщо винний незаконно вилучає майно у власника (шляхом крадіжки, грабежу, розбою, шахрайства чи іншим чином), з метою знищити чи пошкодити викрадене майно, та реалізує цей свій умисел, то дії такої особи слід кваліфікувати лише як умисне знищення чи пошкодження майна (ст. 194 КК України) без посилання на ст.ст. 185, 186, 187, 190 КК України (залежно від способу вилучення майна із законного володіння). Аргументуючи таке правило кваліфікації, ми звертаємо увагу на такий кримінально-правовий принцип, як недопустимість подвійного інкримінування. Адже умисел винного у такій ситуації спрямований на знищення чи пошкодження чужого майна; просто задля реалізації цього умислу винний спочатку вилучає майно із володіння власника, а згодом знищує (чи пошкоджує) його. Окрім єдності умислу, в цих діянь співпадає об'єкт, предмет, суб'єкт. Не охоплюється ст. 194 КК України в цьому випадку лише діяння, спрямоване на вилучення майна, яке є способом реалізації умислу на знищення цього майна. Тобто йдеться про такий випадок конкуренції кримінально-правових норм, як конкуренція частини та цілого. Загальне правило кваліфікації в такому випадку — за нормою, що передбачає “ціле” — ст. 194 КК України. Кваліфікація за сукупністю злочинів можлива лише у випадку, якщо спосіб (вилучення майна) є більш суспільно небезпечним діянням, ніж його знищення чи пошкодження;

2. Якщо умисел на знищення чи пошкодження майна виник у винного вже після того, як був доведений до кінця інший злочин проти власності (який полягав у протиправному вилученні майна із володіння власника), тоді кваліфікацію вчиненого слід здійснювати за сукупністю злочинів за ст.ст. 185, 186, 187, 190 КК України чи іншими статтями (залежно від способу вилучення майна із законного володіння та інших ознак складу злочину) та за ст. 194 КК України;

3. Якщо після вчинення будь-якого злочину проти власності чи іншого злочину, внаслідок якого винний протиправно заволодів чужим майном, він через необережність знищив чи пошкодив крадене, дії винного також слід кваліфікувати за сукупністю злочинів;

4. Найбільш цікава та проблемна ситуація матиме місце у такому випадку: винний умисно протиправно заволодів чужим майном з метою його знищення (пошкодження) та умисно знищив (чи пошкодив) його, проте це майно належало до так званих “спеціальних” видів, наприклад, винний викрав вогнепальну зброю (ст. 262 КК України) та знищив її (ст. 194 КК України). В цьому випадку, реалізуючи свій умисел на знищення майна, винна особа обирає такий спосіб вчинення злочину, який посягає не лише на відносини власності, але й на відносини громадської безпеки, тобто посягає на два об'єкти. Чи можна у такому випадку кваліфікувати дії винного як один злочин лише за ст. 194 КК України (за спрямованістю умислу винного)? На наш погляд, ні. У цій ситуації кваліфікацію вчиненого слід здійснювати за сукупністю злочинів. Така ж позиція

є, на наше переконання, правильною і в “протилежному” випадку — коли викрадення майна підпадає під ознаки “загальних” норм КК України, що містяться в розділі “злочини проти власності”, а їх знищення чи пошкодження передбачене “спеціальними” нормами. До прикладу, крадіжка майна працівника правоохоронного органу з метою його знищення (пошкодження) та умисне знищення (пошкодження) цього майна повинні отримати кваліфікацію за сукупністю ст.ст. 185 та 347 КК України.

Щодо другої із зазначених вище умов слід зазначити, що чуже майно — це ті речі, які не лише належать винному, але й ті, якими винний не вправі розпоряджатися на свій розсуд. Власне майно, так як і майно, що знаходиться в спільній сумісній чи частковій власності, не може бути предметом злочину проти власності, оскільки особа наділена стосовно нього всім комплексом прав власника [10, с. 99; 11, с. 57]. Проте така точка зору не є безспірною. До прикладу, А. С. Мірончик розділяє точку зору, згідно з якою спільна сумісна та спільна часткова власність прирівнюється до чужого майна, а її знищення та пошкодження повинно кваліфікуватись, як умисне (чи необережне) знищення або пошкодження чужого майна [13, с. 14].

Проте, на наш погляд, не є чужим для кожного з подружжя, а отже, не може визнаватися предметом знищення чи пошкодження майно, яке нажите подружжям за час шлюбу і яке знаходиться у спільній сумісній власності подружжя.

Для предметів злочинів, передбачених ст.ст. 194, 196 КК України, виняток становлять окремі види майна, умисне чи необережне знищення або пошкодження яких передбачене спеціальними нормами кримінального закону й утворюють самостійні склади злочинів.

Висновки:

1. Родовим та основним безпосереднім об'єктом умисного та необережного знищення чи пошкодження майна є відносини власності;

2. Злочини, передбачені ч. 2 ст. 194 КК України, окрім основного, характеризуються ще й додатковими та факультативними безпосередніми об'єктами; додатковим безпосереднім об'єктом необережного знищення або пошкодження майна виступають суспільні відносини з приводу охорони життя та здоров'я людини;

3. Об'єкти складів злочинів, передбачених ст.ст. 194¹, 270¹ та 360 КК України, не відповідають тим родовим об'єктам, до яких їх дає підстави відносити їх розміщення у системі КК України;

4. Предметом умисного та необережного знищення та пошкодження майна є лише майно, чуже для винного, тобто, по-перше, майно як предмет умисного та необережного знищення чи пошкодження майна повинне перебувати у чийсь власності або законному володінні; по-друге, для винного воно повинне бути чужим;

5. Не можуть бути предметом умисного та необережного знищення чи пошкодження майна так звані безхазяйні речі; майно, що знаходиться в спільній сумісній чи частковій власності;

6. Може бути предметом умисного чи необережного знищення чи пошкодження майна забута чи загублена річ, яка тимчасово вийшла із володіння власника; майно, яке перебуває у незаконному володінні (крадене, іншим чином неправомірно вилучене у власника);

7. За родовим об'єктом та предметом складу злочинів, що передбачені ст.ст. 194 та 196 КК України, слід відмежовувати від низки суміжних злочинів, у яких суспільні відносини власності виступають додатковим об'єктом, а предмет злочину становлять “спеціальні” види майна, або майно, що належить “спеціальним” потерпілим.

Список використаних джерел

1. *Газдайка-Василишин, І. Б.* Некорисливі злочини проти власності за кримінальним правом України [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 “Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право” / І. Б. Газдайка-Василишин. — Львів, 2011. — 19 с.
2. *Дячкін, О. П.* Кримінально-правова охорона об'єктів електроенергетики та зв'язку [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Дячкін Олександр Петрович. — Дніпропетровськ, 2009. — 258 арк.
3. *Мостепанюк, Л. О.* Місце злочину, передбаченого ст. 270¹ в системі норм Кримінального кодексу України [Текст] / Л. О. Мостепанюк // Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань : тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозиуму, 23–24 вересня 2011 р. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2011. — С. 267–270.
4. *Данилевський, А. О.* Щодо розміщення норми про кримінальну відповідальність за умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства [Текст] / А. О. Данилевський // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 травня 2011 р. — Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011 — С. 147–151.
5. *Мовчан, Р. О.* Кримінальна відповідальність за умисне знищення або пошкодження об'єктів життєзабезпечення: перспективи удосконалення та систематизації норм / Р. О. Мовчан, А. А. Незнайко // Форум права. — 2014. — № 2. — С. 274–285 [Електронний ресурс] Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського — URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_49.pdf.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України [Текст] / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — [3-тє вид., переробл. і доп.]. — К. : Атіка, 2003. — 651 с.
7. *Сакун, А. В.* Об'єкт та предмет умисного знищення або пошкодження майна [Текст] / А. В. Сакун // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. — 2010. — № 2. — С. 202–209.
8. *Газдайка-Василишин, І. Б.* Окремі питання об'єктів некорисливих злочинів проти власності за кримінальним правом України [Текст] / І. Б. Газдайка-Василишин // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. — Львів, 2006. — Вип. 2. — С. 202–212.
9. *Грищук, В. К.* Кримінальне право України. Загальна частина [Текст] : навч. посіб. [для студ. юрид. фак. вищ. навч. закл.] / В. К. Грищук. — К. : Ін Юре, 2006. — 568 с.
10. *Газдайка-Василишин, І. Б.* Некорисливі злочини проти власності [Текст] : монограф. / І. Б. Газдайка-Василишин. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. — 212 с.
11. *Лопашенко, Н. А.* Преступления против собственности: теоретико-прикладное исследование [Текст] / Н. А. Лопашенко. — М. : ЛексЭст, 2005. — 408 с.
12. *Бойцов, А. И.* Преступления против собственности [Текст] / А. И. Бойцов. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. — 775 с.

13. Мирончик, А. С. Преступные уничтожение или повреждение чужого имущества: обоснованность криминализации, оптимизация законодательного описания, квалификация [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 "Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право" / А. С. Мирончик. — Красноярск, 2009. — 22 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою кримінального права та криминології
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 6 від 21 січня 2015 року)*

Надійшла до редакції 01.03.2015

Семенюк-Прибатень А. В. Объект умышленного и неосторожного уничтожения или повреждения имущества

Анализируются родовая и непосредственные объекты составов преступлений, предусмотренных ст.ст. 194, 196 Уголовного кодекса Украины. Исследуются объекты других составов преступлений, связанных с уничтожением или повреждением имущества. Аргументируется позиция, согласно которой объекты составов преступлений, предусмотренных ст.ст. 194¹, 270¹ и 360 Уголовного кодекса Украины, не соответствуют тем родовым объектам, к которым их относит законодатель. Рассматривается проблема квалификации случаев, когда одно и то же лицо сначала незаконно изымает имущество из владения собственника, а впоследствии его уничтожает или повреждает. Предлагается четыре варианта решения этой проблемы зависимо от направленности умысла виновного лица. Проанализированы предмет умышленного и неосторожного уничтожения или повреждения имущества. Аргументировано позицию, согласно которой не могут быть предметом умышленного и неосторожного уничтожения или повреждения имущества так называемые бесхозные вещи; имущество, находящееся в общей, совместной или долевой собственности. Высказываются и аргументируются предложения по совершенствованию действующего уголовного законодательства Украины в анализируемой части.

Ключевые слова: уголовное право Украины, объект преступления, уничтожения и повреждения имущества.

Semeniuk-Prybaten, A. V. Object of Intended and Careless Destruction or Damage of Property

Generic and direct objects of the structures of crimes envisaged by Articles 194, 196 of the Criminal Code of Ukraine are analyzed. Objects of some other crimes related to the destruction or damage of property are studied. The position that objects of offenses under Articles 194¹, 270¹ and 360 of the Criminal Code of Ukraine do not correspond to the generic objects, referred to by legislator, is argued. The problem of cases qualification, when a person unlawfully removes property from possession of an owner, and then destroys or damages it is considered, and four options for solving this problem, depending on the orientation of intent perpetrator are proposed. The subject of intentional (willful) and negligent (careless) destruction or damage of property is analyzed. The position, that ownerless goods, property in a common joint or partial ownership cannot be the subject of intentional and negligent destruction or damage to property is argued. Suggestions for improving the current criminal law of Ukraine in analyzed part are expressed and reasoned.

Keywords: criminal law of Ukraine, the object of crime, destruction and damage of property.

